

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a fragatorului [Ló-
vásztona], Nr 5.

Scrisorile nerancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinții regiarii ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Preftulu da Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 8 fl. v. a
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „
Pentru Romanii a:
prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei a
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „
Pentru inseritiuni:
10 cr. de linia si 30 cr. taxa's tim-
brale pentru fiecare publicati-
une separata. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplarin costa 10 cr.

RE D'in caus'a serbatorii catolice numerulu
prossimu alu diuariului nostru va apore numai vi-
neri-a venitoria.
Redactiunea.

Pest'a, 11./23. martiu, 1872.

In camer'a boeriloru senatului imp. de Vien-
n'a s'a intimplatu unu scandalu mirellu, ce l'a
provocatu famosulu cav. centralistu D. Schmer-
ling, tata constitutionalismului d'in Austria. In
sedinția d'in 21. l. c. la ordinea d'illei erá buge-
tulu; camer'a avá intentiunea d'a-lu priu in
blocu (fara discussiune) D. Schmerling se redica
inse si dechiara cá vre s'e vorbesca. Ttlulu des-
pre fondulu de dispositiune au fostu momentulu,
probabilmente numai casuale, ce l'a indemnatu a
cere cuventulu. — Instructiunea o fece cu legea
electoral'e de urgentia, care dupa opiniunea dsalle
nu erá de urgentia, pentru cá nu erá necessaria,
de ora ce §. 7. d'in const. interpretatu cu coragiu,
faceá de prisosu acea lege, cu atátu mai pucinu
pricepe dsa, cum s'a potutu face concessiuni Dal-
matiniloru pentru votarea acellei legi superflue;
dsa este contrariu concessiuniloru si va combate
concessiunile de autonomia promise Galliciei, pre-
cum si ori carei alte tierre cá pretiu pentru fiito-
ri'a votare a legii despre alegerile directe. Dupa
ce dede drumu estu-modu doreriloru salle centra-
listice, areta apoi faci'a sa de vechiu absolutistu
austriacu. Caus'a i-o supeditara — dsse dsa —
doi articli diurnalului „Nou'a Pressa Libera”
care, cá diurnalul guvernamentale, daca sustiene
pre guvernul n'o face acétau numai d'in iubire
platonica, nu pentru ochii cei farnosi si ministri-
loru, ci d'in farmecatoriulu indemnu allu fondu-
lui de dispositiune. Peceatele „Nouei Pressa li-
bere” sunt, dsse D. Schmerling, glorificatiunea lui
M a z z i n i intr'unu articlu, éra intr'altulu apos-
trofari nu prea laudatorie intru memori'a genera-
lului W i n d i s c h g r a t z. Nu se pricepe cau-
s'a acestoru espectoratiuni, cari nu erá neci in-
tr'o legatura cu obiectulu discussiuniloru, scopulu
inse l'a priceputu pote ministrii, cari respu-
ndu d'lu Schmerling, si inca in tonu forte irritatu.
Dlu Schmerling pare a sentí cá positiunea minist-
terului nu e tare, ci se clatina si devine de ce
in ce mai nesecura, prin urmare D. Schmer-
ling crede a fi sositu timpulu ca s'e contribues-
ca si dsa a o face cátu pote, inca si mai nesecu-
ra; pote fi cá dsa presentiesce, cum-cá politic'a ac-
tuale netedesce cararea unei ere windischgraetiane
si cá prin urmare este unu actu de intiepletiune,
daca dsa o intempina cu simpatiele salle; de alta
parte au crediutu a fi binevenita ocasiunea d'a
suspiciuná pre Cehi, cari cu simpatiele loru pentru
Cesiutu, vreu se dee occasiune la atari impregiu-
rari, pentru cari Windischgraetz bombardasse ode-
nora Vienn'a. Ministrii Lasser si Unger respu-
ndu d'lu Schmerling, nepotendu inse negá f'ptu-
lu, cá „N. Pr. Lb.” ar fi diurnalul guvernamentale,
observara totu-si, cá nu camer'a boeriloru este
forulu, unde s'ar poté discute asup'a acestui
obiectulu.

Dupa acestu intremediu curiosu bugetulu fu
primitu in blocu, assemenelele pentru ajutorarea
functunaliloru si a clerului in cura animarum.

Press'a franceza se ocupa cu totu adinsulu
de aliantia tripla intre Prussia, Itali'a si Russia,
si acéta tema dá ansa la d'ff'ite explicatiuni si
combatiuni d'in partea foierulu parisiane, dar'
pana acum'a nu s'a adusu inca neci una sentint'a
chiara. Diuariulu „Débats” nu vie s'e crada in
una aliantia intre Itali'a si Germania, éra cele-
late foie o consid'ra de f'pta implinta. Organulu
lui Gambetta, „R. publ que Française,” e convin-u
cá Itali'a e destulu de intiepleta d'a nu accel'rá
una resolve, carea ar' poté-o aruncá in confu-
siuni usioru de prevediutu, si cá nemtii d'iu Be-
rolinu sunt multu mai cercumspetti decá u s'e nu
sentiesca, cá unirea ariducatu loru cu imperiulu
germanu va dá elementeloru temute d'in Austri'a
unu aventu, care asta-di se n b siesce prin comu-
nitate fortiaata cu elementulu nemtiescu. De alt-
mintrea cátu despre reperatele d'intre Francia si

Itali'a, francezii nu nega neci cátu e mai putienu,
cá abi-ulu intretier'loru si Itali'a se de-chide d'in ce
in ce totu mai tare. — Alu duoilea obiectu de discu-
tiune alu press'e franceze lu formeza de-baerile
a sup'a b'g-tului. D'ff'itele scri d'in Franc'a
comunica, cá positiunile bugetului, cari dau ansa
la cele mai multe objectiuni, si anumitu erogati-
uni pentru ministeriulu de resbelu si mai multe
contributiuni noue, se voru reservá pana la des-
baterile a sup'a bugetului d'in anulu venitoriu.
De altmintrea press'a nu combate intru at'ar'a re-
dicarea bugetului militariu, cá u mai vertosu mi-
cele sume preliminate pentru instructiune, dechi-
randu, cá miseria instructiunii mai inalte intrece
tote conceptele.

Situatiunea Germaniei se caracterizeza pre
deplinu prin una carticica a episcopului d'in Mainz,
baronulu Ketteler, aparuta sub titlulu: „Fracti-
unea centrului in Reichsrath-ulu nemtiescu.” Dupa
autoru Germania se afla in cea mai mare crisa
de principie, cá si care n'a mai existatu de pre
tempulu reformatiunii, si care dateza de la revo-
lutiunea franceza. Esenti'a cestei d'in urma con-
siste in pretensiunile despartirii perfecte a beser-
ricei si cristianismului de cátra societatea civile.
Ideea acestei revolucii de cátra societatea civile.
Ideea acestei revolucii a prosternutu la pa-
mentu Francia, a cascigatu suprematia in Is-
pania si Itali'a, s'a incubatu in statele ger-
mane mai mice si e pre calle a ruiná Austri'a. —
Relativu la liberalismulu Bismarchianiloru inal-
tulu autoru dechiara forte nimeritu: „Liberalis-
mulu a invinsu pre deplinu, si acum tota Ger-
mania are s'e-i cada victima. In afara suntenu
invingatori, éra in lupta cu totini. Armeele fran-
cese s'au frantu — si principiele franceze-revolu-
tionarie ne subijuga. Cine nu voiesce a se suone
imperialu, se considera de inamicu alu imperiului,
de ultramuntanu,” etc.

D'in Romanii'a.

Foi'a germana de Augsburg. „Allg. Zig”
publicá d'ilele trecute una corespundintia d'in
Bucureaci, d'in carea reproducemu estrassulu ce
urmeza mai la vale. Acéta corespundintia este
interessanta nu numai pentru cá face in scurtu
istoriculu cátiloru ferrate romane, ci mai vertosu
pentru impregiurarea, cá acelu diurnalul, care anulu
trecutu publicá si comentá epistol'a lamentatoria a
principelui Carolu, asta di vine si caculesce ro-
maniloru, firesce, romaniloru de la potere, caroru-a
nemtii li detorescu multumita si recunoscntia
pentru complanarea cestiunii Strousberg-iane in
favorulu si dupa placulu loru. — Éca dar' ce
d'fice acea corespundintia:

„Va fi apropé unu anu de d'ile, de candu a aparatu
in foi'a Dvostra epistol'a principelui Carolu, d'in carea s'a
vediatu apriatu, cá tinerulu principe este satulu de modulu de
guvernare de aici si, la casu candu nu s'ar schimbá lucrurile
spre mai bine, d'insulu se va si retrage. Acéta epistola,
care nu in mica mesura atrase atentiunea Europei, a pro-
dusu aici in tiera o iritatie mare in directiune dup'a.
Rosii, cari aveau atunci caietulu in mana sub presiedintia
ministeriale a lui Ionu Ghica, se temeau, cá abii conser-
vativi, caroru-a retragerea principelui nu li se para de
bunu auguriu, voru oferí principelui unu ministeriu conser-
vativu, care s'e fia in stare a pune capetu apcatureloru
rosiloru. Rosii trebuira deci s'e misce tote petrele spre a
alungá pre principie mai inainte de ce albi i-arú veni
intru ajutoriu. Conservativii intielesera d'in epistol'a priu-
cipelui, cá elu numai cu spriginulu loru va remané. Ambe
partitele se adunara. Serbarea germaniloru in 10/22 marte
a. tr. pentru succesulu fericitu alu armelor germane a
fostu binevenita pentru rosii, cá, sub pretestu de simpatie
pentru Francia, s'e insulte pre germani, ér' pre principie,
care se trage d'iu Germania, s'e-lu alunge. Inse dlu Ionu
Ghica nu i-a succesu s'e cascige spre acestu scopu pre siefi
militari d'in Bucuresci; generalulu Solomonu a intervenitu
cu potere armata si a imprasciatu pre tumultuanti d'in sal'a
Slatineanu, unde erau adunati germani spre a serbá
invingerea armelor germane, dupa aceea a incun-
giuratu palatiulu domnescu cu milita, si astielu nu

principiele a fostu alungatu, ci in aceea-si nopte a
fostu demissionatu dlu Ionu Ghica, d'impreuna cu tota
céta ministeriale rosia. Demaneti'a de 23 marte a. tr. a
aštata Romanii'a cu Domnitoriulu sau Carolu si cu minist-
riulu conservativu Catargiu.

In 1868 guvernulu romanu a inchiaiatu cu Dr. Bethel
Strousberg d'in Berolinu unu contractu relativu la construi-
rea unei retele de cáli ferate romane; consortii acestui
intrepindietoriu de cáli ferate au fostu duci prussiani de
Ujest si Ratibor, precum si contele Lehdorff. Statulu a
datu pentru unu kilometru 270,000 franci in obligatiuni,
a caroru vindere si internuare in tempulu cládirei au lútu-o
a supra-si consortiulu. Garanti'a statului pentru solvirea
intereselor cu 7 1/2 percente a inceputu indata cu edarea
obligatiuniloru. Spre a controlá perceptiunile, precum si
solvirile d'in banii incassati dupa obligatiunile vendute,
ministeriulu a denumitu, conformu concessiunii, unu comi-
sariu de statu in persona lui Ambronu, consiliaru intimu
reg. in Berolinu. Calea ferata aveá s'e fia cam 908 chilo-
metre de lunga.

Dr. Strousberg construi inse numai 638 kilometre, si
si acestea cátu se pote de reu, si totu-si vendú obligatiuni
pentru 908 kilometre, ceea ce face sum'a de 245,160,000
franci, si apoi candu se apropiá anulu 1871 elu dechiara,
— dupa ce mai antáiu promisesse publice, cá va platí cu-
ponele in 1 marte in locu de 1 ianuariu, — cá nici nu va
construi mai departe, nici nu va platí interesele, ci va pas-
trá banii. Banii pentru construirea cátiloru ferrate, precum
si interesele au fostu disparutu, si Dr. Bethel e departe d'a
fi seracu, ér' Ambronu, care mai inainte traia in relatiuni
modeste, asta-di traiesce pre pitioru mare.

In lun'a lui iuliu a. tr. guvernulu romanu a publicatu
o lege, in urm'a carei-a avé s'e se decida prin unu arbitriu,
daca cálile ferate s'e devina in posesiunea guvernului séu
nu. Daca arbitrii arú aduce unu verdictu afirmativu
si d'a intrá in drepturile si detoritiele concessiuniloru;
dar' daca acéta n'ar succede, atunci detentorii de obliga-
tiuni s'e primesca numai atáta desdaunare de la statu, cá-
tu s'ar poté dá, in urm'a unei estimatiuni, cá pretiu pen-
tru lucrările lui Strousberg. Astielu s'a facutu o estimatiune
de proba, alu carei resultatu fu cá Dr. Strousberg a lu-
cratu numai pentru vre-o 67 milioane franci.

Acéta lege d'in iuliu — continua corespundintia
— a corespunsu totu atátu de pucinu dreptatii, pre cátu
de pucinu a corespunsu Dr. Strousberg detoritieloru sale.
Cu tote acestea inse romanii au sciutu s'e se porte cu multa
desteritate in acéta afacere. Una idee s'e stacora d'in Be-
rolinu in tiera, cá adeca ambii duci, precum si contele Lehn-
dorff, s'e scape d'in acéta afacere grava, in carea au fostu
trasi pre nesciute. Romanii sciura a se folosi de acéta idee
pre contulu detentoriloru de obligatiuni, a caroru punga erá
singurulu medioclu de complanare. Detentorii de obligatiuni
fere constrinsi d'a se constitui in o societate actionaria de
obligatiuni, d'a primí drepturile statului contra consortiulu
Strousberg pre de o parte, éra pre de alt'a, d'a intrá in
drepturile si detoritiele consortiului facia de statu, si afara
de aceea, d'a se obligá, cá in celu mai scurtu tempu va dá
gat'a cálile ferrate; éra Romanii a sustienutu interesele
de 7 1/2 percente de la cele 245.160,000 franci, care suma
ará degiá esmissa.

Ce consecutie se potu deci deduce d'in acéta afa-
cere? Prim'a este, cá cu dlu Dr. Bethel nu este consultu
a intrá intru-o intrepriudere. Acéta a un semtíu-o de ajunsu
nu numai guvernulu romanu, ci si consocii, pre cari Strous-
berg i-a alesu de scutu alu operatiuniloru sale siarlatane,
si cari, de dragulu baniloru, si-au datu numele spre dispu-
setiune; asemenea au semtíu-o si detentorii de obligatiuni,
cari, d'in caus'a intereselor mari, au cumperatu orbesce,
cu tote cá impregiurarea, cá in consortiulu dlu Strousberg
nu s'a aflatu nici o potere financiaria, ci numai nisce cava-
leri, a caroru pricepere in afaceri financiaria, precum si
relatiunile loru de avere nu poteau oferí nici o garanti'a in
o asemenea intrepriudere importanta, i-a potutu admonia si
face atenti, d'a nu ajunge la sapa de lemn. In Germania
s'adica abid s'ar poté afá vre-unu capitalu depusu in obli-
gatiuni Strousberg-iane, precandu Prussia a indopatu obli-
gatiuni Strousberg-iane romane pentru 225 milioane franci.
Mai departe, chiau intre oficiantii financiari prussaci s'au
aflatu unulu, pre care pillele dlu Strousberg l'au ósu pre
cái ratecit. In fine, cá Romanii a recunoscutu, cátu de
aspru trebuiescu controlate astielu de intrepriuderi.

ambli în scola la elu (Ilaritate mare.) Fostu-a atâncu censu? Fostu-a atunci contribuțiune prescria pentru alegători? Recîntu-s'a atunci, că alegătorii s'è scia cetî si scrie? De siguru nu, si ac'est'a dovedesce, că sufragiulu universalu este o instituțiune curatu magiara si forte salutară. Oratorele se declara pentru propunerea lui Madarász. Siedinti'a se redica la 8 ore ser'a.

Talaciu (Cottulu Zarandu), in fauru, 1872.

Domnule Red.! Fia-mi permis a aretă onorabilului publicu cetitoriu stadiulu in care am ajuns in mediloculu nesuntierilor nostre. Legea, decretata in a VIII. siedinti'a a congresului nationalu, este buna, si sum convinsu că nimenia nu va trage la indoela rezultatulu acelei-a; inse pre langa tote acestea avemu de a dá peptu cu astu-feliu de impedecaminte, cari potu periclită de totu ajungerea scopulu nostru.

Cu dorere debue s'è marturisescu, că sea mai mare parte a poporului nostru nu intielege folosulu ce pote aduce o astu-feliu de lege; ér' pre noi invetiatorii nu numai că nu ne respectedia, ci tractedia cu noi in modu forte neumanu, in cătu mai de multe ori blastemandu-ni sortea crada esclămăm: „pre cine lu uresce dumnedien, lu face invetiatoriu“, mai alesu acum'a dupa intrarea in vietia a statutului organicu, adeca: dupa ce i se dede poporului dreptulu de dispunere. In sensulu legii suntemu detori a raportă dlu inspectore scolaru si comitetului parochialu cu finea fie-carei lune despre elevii cari au frecuentatu si cari n'au frecuentatu scol'a in cursulu lunei, că astu-feliu dlu inspectore scolaru s'è pota face pasii necesari in ac'esta privintia, că adeca antisti'a comunala s'è pedepesca pre parinti'le eleviloru negligenti intru frecuentarea scolei, in sensulu §-lui 4. alu legi de instructiune.

In data ce antisti'a comunala face pasii legali, conformu detorintei sale, adeca incepe a pedepsi, poporulu ne ataca numai de cătu cu furia; éta dara unde ne ducunele atacuri de acestea.

Apoi ce e mai multu, diu neci de la acei-a, de la cari amu pot'è acceptă cu totu dreptulu aperarea santei nostre cause, precum sunt membrii comitetului parochialu, pre cari tocm'a i obliga §§-ii 17 si 18 ai regulamentului provisoriu, neci de la acei-a, cum d'icu, nu capetăm manu de ajutoriu si sprigitire in afacerile nostre scolare, de-ora-ce nu si-pricepu sublim'a loru chiamare.

Mai incolo, cu dorere debue s'è marturisescu si aceea, că si intre domni preoti, respective directori locali, sunt multi de acei-a, cari nu numai nu partinescu pre invetiatoriu, ci s'èmena sementi'a discordiei intru invetiatoriu si poporu, nevrendu celu pucinu a indemnă pre poporu, că s'è se interesedia mai multu de caus'a instructiunii, ba in locu de tote acestea, aru pune unii mii si mii de pedece in afacerile invetiatoriului, de-ora-ce pre atari i predomnesce neunirea si discordi'a. — Invetiatoriulu, ce e dreptu, doresce cultur'a poporului, si voesce a-si implini misiunea sa cu scumpetate, inse in astu-feliu de impregiurari deplorabile si fatale e o imposibilitate absoluta, de a pot'è inaintă invetiammentulu.

Dlu inspectore tractualu de scole, Nicolau Butariu, nu i potemu impută, că-ci Dsa si-a datu tota silinti'a pentru indepartarea reului si vindecarea acestei rane periculoase, ce ni amenintia cultur'a nationala.

Georgiu Bocu,
invetiatoriu romanu.

Dlu Georgiu Marohisiu in Homorodele romanesci — la articulu d'în Nr. 26 „Fed.“

Domnulu meu! bine scii, că in cerculu Homorodelor eu am fostu alesu de membru alu comitetului; si aceea scii, cum că dupa abdicarea mea, s'a ordinaru noua alegerere; — intreb, nu poteamu eu face, că s'è abdicu d'în altu locu? (fiindu-că fusessemu alesu in 3 locuri), si dupa ce Domni'a ta, la alegerea d'antăiu caduisi, avendu numai 5 voturi cu totulu, ore nu eră cu intieptiune, că s'è candidedu in loculu meu pre unu romanu cu reputatiune, si de toti stimatu, că langa candidatur'a Dv. s'è nu ne aflămu cu unu sviabu s'eu altulu, ceea ce Dta bine le scii, dara le tacusi, si in loculu loru te descarci in contra persoanei mele, „că sum cu slabitiuni omenesci“, — bate-ti Dnule gur'a, si-ti matura mai inainte curtea, apoi incepe a cercă in altii slabitiuni omenesci — apoi mai d'ici „că eu asi fi romanu bunu de ar' fi tota lumea romana“, la frasea ac'est'a te rogu, Domnule, s'è binevoesci a ess' la lumina cu tote faptele mele antinationale, dar' cătu de curundu, că apoi dora voi fi si eu norocosu a implé foiele, nu numai alle diurnaleloru, ci si alle faurariloru.

Éra pre urma, ce se atinge de realegera mea, prin intrepuerea romanilor, ar' fi fostu bine, Dnulu meu, de cum-va ai fi desclaciu lucrulu cum stă; mi-se pare că eu neci la g'nunchii Dvostre, neci la ai altui-a n'am caditu că s'è ve rogu s'è me candidati, — d'în contra este că mai multi d'într' Dv. m'ati rogatu s'è primescu candidatur'a in cerculu Megiesialui, respective alu Tieri-Oasiului, si in d'iu'a d'antăiu nu am primitu, ci numai a dou'a di la rogarea mai multor-a, ceea ce credu că nu me vei da de minciuna; apoi dara daca eram si sum asi de perdutu

romana — cum Dvostre me vedeti — eră peccatu a ambli cu rogari dupa mine, eră timpu perdutu a resciră cuvinte pentru candidatur'a mea; — trebuia s'è ve cautati mai bunu, care s'è joce dupa cord'a Dvostre.

Eh, aci e bub'a Domnule, că Stanu nu joce dupa tota cord'a, si pre Stanu la toti pasii nu-lu poteti inverti dupa degetu, — si neci că lu veti inversi candu-va, că-ci Stanu nu ce.e imprumutu sare (minte?) de la vecini.

Ardusatu, 17. marte, 1872.

Simeone Stanu.

Camerdian'a (Tier'a Oasiului), in fauru, 1872.

Domnule redactoru! Cetiudu in nr.ii 12—13 ai „Féder.“ corespondinti'a D. protopopu Alesandru Erdösiu si vediendu cum improsca tina a sup'ra totoruru barbatiloru d'în ac'esta tierutia si mai vertosu a sup'ra persoanei mele, ve rogu că pentru orientarea on. publicu cetitoriu s'è dati locu in colonele stim. diuaru ce redactati urmatorieloru orduri escusatorie.

In acea corespondinti'a parochulu Camerdianei canta si protopopulu descanta, „că până nu venise Alessi, nepotu de episcopu romanu, 70—80 de invetieci amblara la scola; asta-di inse abi se zfa trei patru in scol'a elementara, de scola dominecala si a adultiloru, macaru că poroncescu d'în tote părțile, nici poména nu este.“

Si eu recunoscu, că asta-di ambla la scola numai trei patru prunci, si că de scol'a dominecala neci poména nu este, protestezu inse cu tota solemnitate, că eu asi fi de vna. — Mie mi se pare, că daca protopopulu si parochulu, care totodata e directorele scoleloru elementare, se intereseza de caus'a scolara, că atari sunteti in pusetiune a indemnă, d'în catredra a demandă ori ce vi doresce anim'a; sunteti presiedinti' scaunelor s'eu senatelor scolare; cum dara poturati alunecă a dice că eu, unu amaritu de notariu, sum caus'a de nu ambla pruncii la scola? Marturisescu, că me prinde mirarea audind' d'în gura a doi santi parinti, că de ce potere nemarginita dispune unu notariu comunalu!

Dupa ac'esta declaratiune, ertati-me, pre on. parinti! dara vi punu o intrebare: Spre ce scopu ambla pruncii la scola? eu cugetu, pentru că acolo s'è invetie putiena carte, baremu scrisulu si cetirea, daca e asié, apoi postimu s'è facemu putiena aplicare. — D'într' 70—80. copii amblatori la scola celu putienu 50. trebe s'è fia bine versati in scri-su si cetire. Dlu parochu veni aici la 1862, eu la 1870; neconturbatu de mine dara a pastoritu optu ani, prin urmare, dara inainte de venirea mea amblău câte 70—80 copii la scola, in optu ani se face suma de 400 carturari. Eu, pre onor. parinti, de astfeliu de carturari n'amu nici o annoverata, nu, că-ci si eu sciu ce e omeni'a; inse că atacatu sum silitu a pretinde, că pre acei carturari s'è mi-i botezati pre nume, până atunci fiu ertatori, că ve declaru pre amenduoi cu tendintie reutatiense.

Ei, curiosi parinti! nu scol'a e bub'a Dvostre, fostam eu si cantore si docinte, pentru aceea totu ghimpu am fostu in ochii covioseloru vostre, ci că s'è scia si onor. publicu cetitoriu caus'a adeverata, éta vi-o spunu că: pentru-că am entediatu a me nasce in Dersid'a, comitatulu Crasnei si nu in Ugl'a s'eu Satu-Mare, fiindu că clic'a Szabo-Erdösiana cu parvenitu s'eu ardelénu, fia si selagianu, nici in rainu nu voesce a petrece.

In urmarea acestui principiu la a. 1868, că cantore in Negresci ajunseu intr'unu procesu, d'în care numai drept'a sentintia a v. consistoriu gherianu m'a scapatu. — In trei ani — de candu sum aici că notariu — câte lune, atâte relatiuni scrise dlu parocu si vecinulu meu in contra mea, scrisu-a la ministeriu, la episcopu, la comitii supremi, la comitetulu comitatensu, si mai in tota septeman'a câte una instantia la oficiulu judelui cercualu, inse bunu e dumnedieu, nu lasa pre cei levinovati, in tote locurile am reesitu curatu, ba si iavingtoriu. Vediendu dara că estu-modu nu voru duce la neci unu resultat, acum'a in cepu a probă pre alta calle; si a nume mirosindu că adi mane se voru organiză n. tariatele comunelor, si sciindu că comiteles supremu cătu si noulu jude singulariu D. Simeonu Stanu intielegu ba cetescu diurnalulu „Féder.“ venira la ide'a, că in acestu diurnalulu s'è me arete lumei, că eu nu posedu, nici că meritediu increderea inteligintiei si a poporului romanu, si că atare la organizarea comunelor s'è remanu fără oficiu.

Pentru că cum s'a potutu intemplă altu-cum, că d'într' optu notari numai eu, nepotulu lui Alessi, sum caus'a că nu ambla pruncii la scola, de-si neregulara ac'est'a singuri o documentedia si pentru celelalte 13 comune!

Ioanu Alessi,
not. Camerdianei si Tersioltiului.

Pest'a, in fauru, 1872.

Onob. Redactiune! La provoarea dlu Alessandru Erdösiu, protopopulu tractului Tieri-Oasiului, aparuta in acestu diurnalulu, am onore a aduce la cunoscenti'a onorab. publicu urmatoriele!

Dupa-că in octomvre 1868 am datu ratiociniu in diurnalulu beletristicu „Famili'a“ despre venitulu si spessele balului tienutu in Bicsadu in 20. sept. 1868, si dupa-ce

banii incursi remasi i-am impartitu intre junii romani mai diosu instrati, am creditu cu totu dreptulu, că d'înssi voru aduce ac'est'a publicitatii prin multumit'a loru publica, dar' fiindu că afara de Ionu Fanea, teologu in Gherl'a, s'au folositu d'în venitulu acestui balu si altiifara de a dá multumita publica, pre cum ac'est'a este indatiatu d'în partea tineriloru ajutati, — deci fiindu provocatu voi s'è suplinescu, dupa cătu mi-concede memori'a si giustăriile, ce'a ce au neglesu ei.

Mi-ar para forte reu, daca s'ar află cine-va, care m'ar' suspiciună cu impartire infidela a baniloru incursi, dreptu-ac'e'a sum silitu a spune sinceru ori cui, că banii remasi neci am voitu s'è-i tienu la mine, neci s'è-i impartiescu eu de capulu meu, ci planulu meu eră s'è-i impartiescu dupa contielegere cu altii, dar' dupa-că s'a ivitu — că de comunu intre romani — discordia si neintielegere inca inainte de balu, asié in ac'esta confusiune m'am determinatu a impart' banii dupa cum voi află mai cu cale.

Preste câte-va d'ile dupa balu, fiindu silitu a veni la Pest'a, spre a-mi continuă cursulu studiiloru, am datu ajutoru acelor-a, cari s'au adresatu cătra mine, precum si acelor-a, pre cari i-a tramisu dlu protopopu Alesandru Erdösiu; dupa-ce inse de atunci până asta-di a trecutu unu tempu destulu de indelungatu, si dupa-ce locuinti'a mea e si in Pest'a si in Vam'a, si insemnările mele in asta privintia nu m'am silitu a mi-le pastră, fiindu siguru, că banii remasi i-am impartitu conscientiosu si amesuratu scopului, asié socotel'a nu o potu face precum mi-ar placé mie si pote si altor-a, ci o facu dupa cum mi-ajuta memori'a.

Erte-me onor. publicu, daca sum asié de putienu modestu a amint' cu ac'esta ocaziune, că pre mine, pre care m'a interessatu forte tare ajungerea scopulu acestui balu, afara de ostenea multa, m'a costatu si sacrificie materiale — si acum'a lasu s'è urmeze si socotel'a despre venitulu balului: a) lui Ioanu Fanea, teologu in Gherl'a, am datu 20 fl.; b) lui Constantinu Coti, fostu juristu, i-am datu 23 fl. 85 cr.; c) lui Mihaia Giriti, fostu preparandistu 4 fl.; d) lui M. Darabantu, fostu studentu, 6 fl.; e) unui-a, despre alu carui nume nu mi-aducu a-minte, 9 fl. sum'a 62 fl. 85 cr.

In fine mi-léu voia a face modest'a observare celoru interesati in ac'esta cauza, că la contribuire spre ajungerea scopulu balului am facutu mai multu, decâtu pote s'ar pot'è pretinde de la mine, ér' la impartirea venitulu am fostu mai cu putiena considerare la venitulu curatu, decâtu la seraci'a tineriloru, cari acceptau ajutoriu, cari d'în acestu venitu pretindea ajutoriu. Dreptu documentu alu acestei afirmatiuni fia-mi dnulu protopopu Alesandru Erdösiu, la a

G. Stetiu.

VARIETATI.

*(Precum intielegemu) Representatiunea romaniloru d'în comitatulu Uniaderei contra restauratiunii ilegale a acestui comitatu, presintata prin dlu dr. Lazaru Petcu, plenepotentiatulu membriloru romani ai comitetului comitatensu, ministrului de interne Vilhelmu Tóth, si publicata si in colonele acestui diuaru, s'a delibe-ratu dillele trecute, inse negativu, sustienendu-se in vigore restauratiunea, de-ora-ce, dupa părerea dloru de la potere, romanii nu si-au motivatu destulu de fundatu (!) gravamine loru. Ecce unu nou documentu despre dreptatea si ecuitatea unguresca! Dupa parerea nostra, dlu ministru are detoriatia stricta că, iudata ce primesce gravamine contra unei-a s'eu altei restauratiuni, s'è ordineză fără amenare investigatiune nepartiale in privint'a constatării abuseriloru si ilegalitatiloru comisse, si numai dupa terminarea investigatiunii s'è enuncie setinti'a. Deci nu potemu neci decâtu intielege procederea dlu ministru de interne facia cu Representatiunea romaniloru uniaderei, pre cari, in locu s'è-i apere in dreptulu loru, i lovesce si dsa in facia. Veda ei unde o voru duce! éra fratiloru uniaderei la recomandămu perseverantia in lupt'a loru, si dreptatea va invinge, că-ci trebe s'è invinga!

*(In Londr'a) more, dupa calculatiuni statistice, pre fie-cari 8 minute, di si nopte, câte unu individuu si la 5 minute se nasce câte una persona. De la 1851 populatiunea d'în Londr'a a crescutu cu 800,000 capete. Londr'a singura represinta o lume.

*(Nunumire) Dlu Nicolau Veltianu este numitu officialu de cancelaria la tribunalulu imperatescu d'în Abrudu.

*(Telegrafiste) Pre cum se aude, la statiunea telegrafica principala d'în Vien'a in servitiu sunt 40 telegrafiste, cari correspondu pre deplinu detorintieloru loru, si vre-o 30 candidate es-minate stau gat'a a prim' assemene officie. Ministrulu de comerciū fără ace'a inca in lun'n trecuta a dispusu că s'è deschida in Prag'a, Brün, Leopole, Cracovi'a Lintiu, Gratiu si Triest unu cursu de invetiamentu pentru telegrafiste.

Sciri electrice.

Viena, 21. martie. Sediintele Reichsrathului se voru amená in 23. l. c. si se voru rein cepe numai in 6. maiu.

Viena, 21. martie. Diariului „N. Fr. Pr.“ se scrie din Prag'a, ca asta-di va avé locu sie dinta prima a barbatilor de incredare ai cehiloru, in privinta alegeriloru pentru dieta.

Prag'a, 21. martie. Diariului „Tagesbote“ comunica urmatoriele: Daca oppositiunea va invinge inea odata, atunci inmeza amenarea dietei si publicarea alegeriloru duce pre bas'a legii de urgentia.

Madrid, 21. martie. Scirile din provincia constata, ca coalitiunea perde din terrenu. Din provinciile baschice se signaleza agitari din partea carlistiloru, cari si-carciga arme sperandu ca inainte de alegeri va errunpe una revolutiune.

Prag'a 22. martie. Se aude, ca imperatulu ar fi d'isu principelui Auerberg cu ocaziunea presintarii rezultatului consultarii a supra resolutiunii galiciane: Me l'curu de resolverea pacifica, voiescu pace si linisce, si pre ajungerea acestoru-a ti-dau tota plenipotentia.

Ravenna, 20. martie. Cu ocaziunea unei bati sargerose intre Mazzinisti si internationali s'au ncisu doue persoane: s'au facutu una multime de arestari, si s'au secuestratu forte multe arme.

punsulu lui Granville la nota americana sustiene respingerea daaneloru indirecte si propune a presintá tribunalului de arbitriu din Geneva unu contra memorandu fara neci unu prejudiciu pentru atitudinea ambeloru guverne cu privire la daunele indirecte.

Viena, 22. martie. Diariulu „Noua pressa libera“ comunica din Berolinu: La presedintele politiei de aici s'a presintatu unu remtiu, care ma inainte locuia in Parisu, era dupa catastrofa de la Sedan s'a ar-statu si fu transportatu in Algeria unde fu instratu in legiunea straina si trebu se facea servitie grele.

Parisu, 22. martie. Thiers primi alalta-eri din manile lui Barthelény. presedintele calii ferrate orleanse, unu planu financiaru, ale curui-a idee principale sunt urmatoriele: Emissiunea de 351) milioane obligatiuni in valora nominala de cae 2000 franci si cu pretiulu emissiunii de cae 1000 franci, cari se voru amortisa, asemenea celoru-alalte prioritati a caliloru ferrate in 99 ani; din venitul obtienutu 3 miliarde se voru intrebuinta p-ntu stingerea detorli de resbelu si 800 milioane pentru a detoriei bancii.

Bursa de Viena de la 22. martie, 1872.

Table with 4 columns: Item, Price, Location, Price. Includes 5% metall, Imprum. nat., Sorti d'in 1860, Act. de banca, Act. inst. cred.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.

Sifilitic'a si impotenti'a, fia vechie seu de curundu nascute,

se voru tratá dupa metodu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strada idoliloru nr. 6., etagiulu II., usia nr. 15., de la 2-5 ore dupa media-di.

Aceste morburi se trateza a dese ori i modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acest'a se face numai spre ajungerea unui rezultatu momentanu. Pacienti vindecuti in modulu acestu-a voru cadé mai curundu seu mai tardiu in morburile cele mai infricosiate, incatu inca in aducele betrauetie voru avé, dorere, a suti greu de consecintiele acestei tratari usiore si superficiale.

Azienda Assicuratrice

reg. priv. din TRIESTU, este institutul celu mai vechiu de assecuratiune in Austro-Ungaria, susta de la an. 1822,

ipotec'a i se urca la optu milioane florini,

- a) in centr'a f. ului: de edificiu, obiecte mobila, ma fine, totu felulu de manufactura, depozite de gran si victuale; b) in centr'a grandiosi: pro langa restu rea completa a valorii obiectelor a-a curate dupa est' marea daune; c) pro vict'a omului: dupa totu modurile si combinatiunile av'ragiose, ca: assecurari pentru casarii de morte, dupa cari capitalulu assecuratu...

Singurul deposit de inventiuni nove in Austria.

Admonitiune. Pasta Pompadour, care este adusa in comertu prin m'ia ei curate, prin efectiunea...

Tore suat cu potintia. Cine ar fi credintu mai inate, ca se va intrata unu medicinu spre a curati ochii la trecora frunzi...

Pravu brilliantu, este unu felu de pravu non inventat de m'ia ei, compu a ch' m'ia, care correpunde pro depina sumelii...

Compositiune de politu. Unu mediu locu nepotintibilu, cu care se curate, cu care se curate si fara m'ia ei, si p'ia m'ia ei...

Globu de curatitu argintulu, este unu mediu locu excelentu spre a face si lucos ca si candu ar fi noua, tote obiectele...

Pravulu de argintulu fieru forte a dese-ori servitile excelente spre a curate si argintu si in case va m'ia ori ce meta p'ntu totu...

Unu regulatoru pentru ori-ce felu de orologiu este unu de oru cu compasu, regulitu, si este forte de recomandat...

Lacate americane patentate de asiguranie, au unu caracteru minustia si pot fi facu cu ori-ce felu de infr'ctiune...

Vicnu este unu medicinu cu care se curate, dan unu lacu ca de lacu si fieru si m'ia ei, si m'ia ei...

Seutireu pitiororu de umedie este de recomandat in casele cu m'ia ei...

Cerusele cu masina oferu unu mare avantaju ele curati pro unu de m'ia ei...

Inele pentru ochiari de gaine, facute din lana de Angora. Unu duzina 25 cr.

Pravu de spalatu. Prin intrebuatiunea acestu pravu la spalatu se curate totu felu de m'ia ei...

Tinta magica (farmecatori) se pote intrebuati in guma si servitile. Unu epistolu scriu cu adesta tinta remane ch' aru si p'ntu...

Mediu locu pentru a scuti pantaloni, in tempu plouilor, de intrare si m'ia ei...

Celu mai nou pravu pentru rugina, garantatu, mediu locu spre a delatara ori-ce parte de rugina...

Lacatu (lacu) de pele anglisu, prin care ori-ce specie de pele capata unu aspectu si unu lucu frumos...

Celu mai nou pravu de curatitu, este mediu locu celu mai nepotintibilu...

Imbracamintu de patu, fara m'ia ei nepotintabile spre a imp'edea straburatu m'ia ei...

Etaru de unore saponina c. r. priv. delatara in case va m'ia ei...

Cimentu (lacu) universalu de Paris servitile spre a imp'edea unu m'ia ei...

Perie de dinti electrice, prin cari se pote curate dinti curati, al' i sanatosu...

Maree de stigliatu epistole, cari pentru comoditate, si finelitate...

Oleu de nuc este celu mai bunu pentru a face perunu in et' re curate...

Novele masine de a prinde pureci se pote curate, 1 bucatu 20 cr.

Feme regulatorie, cari se pote indrepti dupa ori-ce parte si ori-ce papila...

Oravna patentata pentru stirpirea totoruru sifiliticoru, ceticianiloru, nevralicioru, sobolioru.

Mediu locu radicalu spre a stirpi ochii de gaine celu mai unu...

Singuru depositu in Austria de oleu de Arnicu nefalsificatu...

Pasta de pele cu canatu pentru a scuti polea de stricatu...

Celu mai bunu pravu pentru brieu. Prin acestu pravu se curate...

Nepotintabile pentru vericele canatu m'ia ei...

Ap'a celu mai bunu vlenesa pentru stirpirea petelor, al' i curate...

Enervitru. Acestu a scote intr'unu momentu din rufe seu din alte specie...

Tota ce e nevedintu devine vedintu prin novele microscopu...

Morte totoruru insectelor moleste prin acetiua de unu inventata...

Masina practica de astupare. Prin acestu masina se pote astupare...

Masina anglisa de destupare cu apesare de levaturu (drugu)...

Mantelu de ploua din materia trainice si nepotintabile de apa...

Vertical text on the left side of the advertisement, likely a date or contact info.

Vertical text on the right side of the advertisement, likely a date or contact info.

Admonitiune. De-ora-ce numitiu articli se si falsifica, atragu atentiunea onorab. publicu, ca numai in depositulu subscrisulu se pote afla curati.

A. FRIEDMANN in Viena, Praterstrasse Nr. 26.